

УДК 620

Таратута Л.В.¹, Таратута К.В.²

¹канд.економ.наук, доц., директор ТОВ «Аудиторська фірма «Злагода»

²канд.техн.наук, доц. ЗНУ

ТЕХНІКО-ЕКОНОМІЧНЕ ОБГРУНТУВАННЯ ПРОМИСЛОВИХ ПРОЕКТІВ

Техніко-економічне обґрунтування – це документ, який достеменно та комплексно досліджує усі аспекти підготовки та впровадження проекту в розрізі економічних, фінансових, соціальних, правових, технічних та екологічних параметрів з метою виявлення потреби у проекті, можливості його здійснення, необхідних вкладень (ресурсів) та очікуваних результатів, а також дає висновки, за якими кожен із партнерів може прийняти рішення щодо здійснення чи відмови від запропонованого проекту [1].

Дослідженням бізнес-планування та техніко-економічним обґрунтуванням з врахуванням різних факторів, зокрема соціальної та економічної ситуації в країні, займалися відомі вчені та закордонні вчені. [2 – 4 та інші].

Бізнес-план має схожість із техніко-економічним обґрунтуванням (ТЕО). Але основна відмінність полягає в тому, що техніко-економічне обґрунтування - це специфічний плановий документ для створення й розвитку промислових об'єктів. Тому особливий акцент у структурі ТЕО зроблений на виробничо-технічні аспекти проекту, а комерційні, ринкові проблеми майбутнього бізнесу залишаються майже нерозкритими. Крім того, відмінність бізнес-плану від ТЕО полягає в його стратегічній спрямованості. Отже, можна говорити про набагато більш вузький, специфічний характер ТЕО в порівнянні з бізнес-планом.

Єдиного підходу до структури ТЕО в Україні не сформовано, тому виникає необхідність систематизувати наявні підходи до формування ТЕО на промислових підприємствах.

Стандарти складання техніко-економічне обґрунтування проекту в Україні стосуються інвестиційних проектів у державному секторі, що потребують значного фінансування [5]. У цьому випадку структура ТЕО складається з наступних розділів: 1) резюме техніко-економічного обґрунтування; 2) оцінка технічної здійсненності проекту та опис технічних рішень; 3) обсяг значних інвестицій та оціночна вартість утримання (експлуатації) об'єкта інвестування; 4) юридичні аспекти реалізації проекту; 5) аналіз соціальних, економічних показників проекту та оцінка соціального ефекту від реалізації проекту за результатами проведення аналізу витрат та вигод; 6) опис ринкового середовища; 7) результати аналізу комерційної привабливості проекту; 8) результати аналізу фінансового впливу (бюджетної ефективності) проекту; 9) аналіз фінансових показників та фінансовий аналіз проекту за результатами аналізу фінансової моделі проекту; 10) загальна характеристика державної підтримки, опис форм та загального обсягу державної підтримки, що пропонується до надання для реалізації проекту; 11) результати аналізу екологічних аспектів проекту; 12) перелік виявлених ризиків проекту, їх оцінка, а

також визначення форми управління такими ризиками; 13) строк та етапи реалізації проекту, результати попередньої оцінки організації та управління виконанням робіт.

Також наявні вимоги окремих міністерств та відомств, щодо підготовки ТЕО проектів, в рамках державно-приватного партнерства. [6, 7 та інші]. Саме для розробки вимог, щодо підготовки ТЕО Міністерства економіки України розробило методичні рекомендації [8], відповідно до яких структура ТЕО має включати: 1) опис технічної доцільності; 2) аналіз попиту; 3) економічна доцільність; 4) фінансова доцільність; 5) фінансова доступність; 6) екологічна та соціальна доцільність; 7) оцінка ризиків; 8) оцінка співвідношення ціни та якості; 9) тестування ринку і маркетинг проекту; 10) аналіз ефективності.

Один з можливих варіантів структури техніко-економічних обґрунтувань проекту, для залученні міжнародного фінансування, складається з наступних етапів [9]: назва та предмет, опис проекту, оцінка впливу на навколишнє середовище, план реалізації проекту та його подальшого функціонування, фінансування проекту, фінансовий аналіз та аналіз стійкості, аналіз соціально-економічних витрат та користі, аналіз ризиків.

Таким чином, в залежності від призначення ТЕО, користувачів, напрямку використання, обсягів фінансування слід обирати найбільш доцільну структуру ТЕО.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Практичний посібник з підготовки техніко-економічного обґрунтування та застосування методики проведення аналізу ефективності здійснення державно-приватного партнерства, за підтримки USAID. –К.: Бізнес центр «Горизонт», 2012.- 102с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.me.gov.ua/Files/GetFile?fileId=0640ae90-dbd7-425b-88e4-b7791abc4092>

2. Жук А.Я., Желябіна Н.К., Таратута К.В., Коваль М.В. Напрями творчого проектування та його техніко – економічне обґрунтування. Книга 1. Навчальний посібник. К.: Кондор-Видавництво, 2012р.- 574с.

3. Жук А.Я., Бойко О.В., Таратута К.В., Коваль М.В. Напрями творчого проектування та його техніко – економічне обґрунтування. Книга 2. Навчальний посібник. К.: Кондор-Видавництво, 2012р.-542с.

4. Техніко-економічне обґрунтування інженерних рішень на СТО та АТП : Навчальний посібник / укладачі : Гевко І.Б., Ляшук О.Л., Луциків І.В., Плекан У.М., Клендій В.М. - Тернопіль : Вид-во ТНТУ імені Івана Пулюя, 2021. – 276 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://elartu.tntu.edu.ua/bitstream/lib/35982/1/Tekhniko_ekonomichne_%20obgruntuвання_%20inzenerykh_rishen'_na_%20STO_ta_ATP.pdf

5. Постанова Кабінет Міністрів України від 19.05.2021 р. № 515 «Про затвердження вимог до техніко-економічного обґрунтування інвестиційного проєкту із значними інвестиціями»

[Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/515-2021-%D0%BF#n8>

6. Наказ Державна комісія України по запасах корисних копалин від 29.12.2010 № 720 «Про затвердження Методичних вказівок щодо порядку техніко-економічного обґрунтування балансової належності експлуатаційних запасів родовищ питних і технічних підземних вод». [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0720339-10#Text>

7. Наказ Міністерство економічного розвитку і торгівлі України від 27.12.2013 № 1591 «Про затвердження Методичних рекомендацій щодо розроблення техніко-економічного обґрунтування забезпечення ефективного використання об'єктів права державної та комунальної власності, що пропонуються до передачі». [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v1591731-13#Text>

8. Методичні рекомендації Міністерства економіки України з питань державно-приватного партнерства. Частина 2. Оцінка техніко-економічного обґрунтування [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&id=2bc79196-a3b2-41a9-86e2-f55f9a8f5c9c&title=MetodichniRekomendatsii>

9. Програма транскордонного співробітництва PL-UA 2021-27 Preparation guide technical and economic justifications. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://www.pbu2020.eu/files/uploads/pages_en/Guidelines%20on%20feasibility%20study%20RUS.pdf